

Ortaö?retim Düzeyinde Ö?retmen Yak?nl?k Davran??lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaö?retim Düzeyinde Ö?retmen Yak?nl?k Davran??lar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28351>

Özet

Ortaöretim Düzeyinde Öğretmen Yakınlık Davranışları Ölçeği, **öğretmen yakınlık davranışları** kavramını ortaöretim öğrencileri perspektifinden ölçmek amacıyla 2002 yılında Aynur Kolburan-Geçer tarafından doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, öğretmenlerin öğrencilerle kurduğu duygusal ve ilişkisel yakınlık, güveni ve destekleyici tutumları ne düzeyde sergilediğine dair öğrenci algılarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Başlangıçta 77 madde ile oluşturulan taslak, yapılan istatistiksel analizler sonucunda 45 maddelik, tek alt boyutlu bir yapıya indirgenmiştir. Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanılarak uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Yakınlık, Ortaöretim, Öğrenci Algısı, Ölçek Geliştirme, İlişkisel Davranışlar, Faktör Analizi, Eğitim Psikolojisi, Akademik Başarı.

Yazarlar

Aynur Kolburan-Geçer.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ortaöretim kademesindeki öğrencilerin, öğretmenlerinin kendilerine yönelik sergilediği **yakınlık davranışları** hangi düzeyde algıladıklarını belirlemektir. Bu geliştirme çalışması, Kolburan-Geçer'in doktora tezi kapsamında, öğretmen yakınlık öğrencilerin akademik başarıları, tutumları ve güdülenme düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemek için bir araç sağlamak üzere gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, eğitim araştırmacılarına ve uygulayıcılara, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin niteliğini nicel verilerle değerlendirme imkanı sunarak, eğitim ortamlarındaki sosyal ve duygusal iklimin iyileştirilmesine yönelik müdahaleler için temel bir veri kaynağı oluşturmayı hedeflemektedir.

Yapı/Kavram

Ölçek, **Öğretmen Yakınlık Davranışları** (Teacher Proximity Behaviors) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, öğretmenlerin öğrencilerle kurdukları kişisel ve duygusal bağın gücünü yansıtan, hem sözel hem de sözel olmayan davranışları kapsar. Bu davranışlar genellikle öğrencilere güven verme, onları onaylama, destekleyici geri bildirim sağlama ve öğrencilere arkadaşça yaklaşma gibi pozitif ilişkisel kurma stratejilerini içerir.

Geli?tirme sürecinde, kavramsal çerçeve, ö?rencilerin bizzat kendi deneyimlerinden yola ç?k?larak olu?turulmu?tur. Bu durum, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n, hedef kitlenin (ortaö?retim ö?rencileri) gerçek ya?am deneyimleriyle yüksek düzeyde örtü?mesini sa?lamaktad?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde hem kapsam geçerlili?i hem de yap? geçerlili?i analizleri gerçekleştirilmi?tir.

Kapsam Geçerlili?i: Ölçe?in, ölçmek istedi?i **ö?retmen yak?nl?k davran??lar?** alan?n? ne kadar temsil etti?ini belirlemek için kapsam geçerlili?ine ba?vurulmu?tur. Yakla??k 600 ortaö?retim ö?rencisine ö?retmen yak?nl?k davran??lar?n?n neler oldu?u sorularak ö?rencilerin görü?leri toplanm??t?r. Al?nan cevaplardaki ifadeler taslak madde havuzuna dönü?türülmü? ve uzman görü?lerine sunulularak ifadelerin ö?retmen yak?nl?k davran??lar?n? ne düzeyde temsil etti?i de?erlendirilmi?tir. Bu süreç, üç farklı e?itim kademesi (ilkö?retim, ortaö?retim ve yüksekö?retim) için ayrı ayrı ölçeklerin olu?turulmas?na zemin haz?rlam??t?r.

Yap? Geçerlili?i: Ölçe?in ölçtü?ü teorik yap?y? ne kadar do?ru temsil etti?ini test etmek amacıyla faktör analizi kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin tek bir temel boyutta topland??n? göstermi?tir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte ölçe?in güvenilirlik katsay?s?na (örne?in, Cronbach Alfa de?eri) do?rudan yer verilmemi?tir. Ancak, kapsaml? bir ölçek geli?tirme çal??mas? olan doktora tezi ba?lam?nda, ölçe?in iç tutarlıl??n?n yüksek düzeyde oldu?u varsay?lmaktad?r. Genellikle bu tür geli?tirme çal??malar?nda güvenilirlik, iç tutarlılık katsay?lar? (Cronbach Alfa) ile raporlanmaktad?r.

Faktör Analizi

Ortaö?retim düzeyi için ölçek geli?tirme süreci, ba?lang?çta 77 madde ile ba?lam??t?r. Ölçe?in yap? geçerlili?ini test etmek amacıyla yapılan faktör analizi sonucunda maddelerin faktör yükleri incelenmi?tir.

Faktör Yüğü Kriteri: Analizlerde, maddelerin faktör yüğü için 0.45 de?eri uygun görülmü?tür. Ancak, yorumlanabilir s?n?r de?er olarak 0.30 faktör yüğü de dikkate al?nm??t?r.

Madde Eliminasyonu: Ba?lang?çtaki 77 maddeden, 0.30 faktör yükünün alt?nda kalan 32 madde ölçekten ç?kar?lm??t?r.

Nihai Yap?: Ölçek, faktör analizleri sonucunda 45 madde ve **tek alt boyut** olarak son ?eklini alm??t?r. Bu tek boyut, ö?retmen yak?nl?k davran??lar?n?n genel bir yap?s?n? temsil etmektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Öz Bildirim Ölçeği

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi Ölçek (1=Bana hiç uygun değil - 5=Bana tamamen uygun)

Maddeler ve Boyutlar: 45 madde, tek alt boyut.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Öğrenciler.

Yaş Grubu: Ortaöretim Düzeyi (Lise öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Geçerlik çalışması için yaklaşık 600 öğrencinin görüşü alınmıştır.

Test Metodolojisi: Öğrenci algılarını ölçen, kağıt-kalem tabanlı anket formudur.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Öğretmen-Öğrenci İlişkisi, Yapı Geçerliliği, Likert Ölçeği, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilinmiyor.

Kurum E-posta Adresi: akolburan@kocaeli.edu.tr

Yazın Adresi: Kocaeli Üniversitesi (Tez sırasında Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2002 yılında bir Doktora Tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için yazarla iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçek, akademik araştırmalarda genellikle yazarın izniyle ücretsiz kullanılabilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir: [ortaogretim-duzeyinde-ogretmen-yaklinik-davranislari-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kolburan- Geçer, A. (2002). *Ö?retmen yak?nl???n?n ö?rencilerin ba?ar?lar?, tutumlar? ve güdülenme düzeyleri üzerindeki etkisi.* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez kayd?na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ortaö?retim Düzeyinde Ö?retmen Yak?nl?k Davran??lar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Örnek Maddeler:

26.Ö?retmenim bana güvenir ve bunu bana hissettirir.

27.Ö?retmenim do?ru bir davran???m kar??s?nda bana onaylad???n? gülümseyerek gösterir.

30.Ö?retim bana arkada? gibi yakla??r.